

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ενίσχυση του τουρισμού
μικρών αποστάσεων μέσω της προώθησης της
τοπικής κληρονομιάς, Θεματικό Εργαστήριο

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Ενίσχυση του τουρισμού μικρών αποστάσεων μέσω της προώθησης της τοπικής κληρονομιάς / Boosting proximity tourism through the promotion of local patrimony

Πότε

13 Οκτωβρίου 2022 (9:30-11:00 CET)

Φορέας υλοποίησης

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Εβδομάδα των Περιφερειών και των Πόλεων, 2022

Πού

Υβριδική εκδήλωση (Βρυξέλλες και διαδικτυακά)

Σκοπός εκδήλωσης

Παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών του τουρισμού κοντινών αποστάσεων καθώς και καλών πρακτικών για την ανάπτυξή του.

Βασικές ενότητες

Παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών και πλεονεκτημάτων του τουρισμού μικρών αποστάσεων, συνοπτική παρουσίαση καλών πρακτικών, συνολικές προτάσεις προς φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ποιοι συμμετείχαν

Εκπρόσωποι φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και σχετικών δικτύων

Γενικότερο πλαίσιο

Εδαφική συνοχή και ανάπτυξη περιβαλλοντικά και πολιτιστικά βιώσιμων μορφών τουρισμού.

Βασικά συμπεράσματα

Τα οφέλη του τουρισμού μικρών αποστάσεων είναι πολλαπλά και η ανάπτυξή του πρέπει να εδράζεται στην αξιοποίηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων κάθε προορισμού.

link

<https://europa.eu/regions-and-cities/programme/2022/sessions/2323>

Εισαγωγή

Ως συνέπεια της πανδημίας η επιλογή κοντινών προορισμών σε επίπεδο εγχώριου τουρισμού αλλά και προς γειτονικές χώρες αναδείχθηκε σε βασική τάση. Κεντρικός στόχος του εργαστηρίου είναι η παρουσίαση καλών πρακτικών στον τομέα του **τουρισμού μικρών αποστάσεων (proximity tourism)** καθώς και σειράς προτάσεων προς τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης αναφορικά με τους τρόπους ανάπτυξης και ενίσχυσης της ελκυστικότητας προορισμών της υπαίθρου. Στο εργαστήριο συμμετείχαν οι:

- **Nicolas Reynes**, συντονιστής του ευρωπαϊκού δικτύου PARTENALIA της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Τοπικών Ενδιάμεσων Φορέων (European Confederation of Local Intermediate Authorities-CEPLI) που συνενώνει επαρχίες από τη Γαλλία, την Ισπανία και το Βέλγιο, συντονιστής του εργαστηρίου.
- **Jose Manuel Baltar Blanco**, Πρόεδρος του δικτύου Partenatlia και του Δημοτικού Συμβουλίου της πόλης Ourense (Ισπανία).
- **Magdalena Rodriguez Gomez**, εκπρόσωπος της πόλης Segovia.
- Ο **Andre Viola**, Πρόεδρος του CEPLI και δημοτικός σύμβουλος του Νομού Aude (Γαλλία).
- Η **Pilar Diaz**, εκπρόσωπος του δημοτικού συμβουλίου της Βαρκελώνης.
- **Lucca Menesini**, Πρόεδρος της επαρχίας της Lucca.

Βασικά χαρακτηριστικά και οφέλη του τουρισμού μικρών αποστάσεων

Ο **Nicolas Reynes**, συντονιστής του εργαστηρίου και του ευρωπαϊκού δικτύου PARTENALIA, πραγματοποίησε την πρώτη παρέμβαση αναφερόμενος στα βασικά χαρακτηριστικά του **τουρισμού εγγύτητας (proximity tourism)** και στα οφέλη του για τους προορισμούς.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του τουρισμού μικρών αποστάσεων είναι τα ακόλουθα.

-
- Πρόκειται για σχετική έννοια, η οποία εξαρτάται κυρίως από το μέγεθος μίας χώρας και την εγγύτητα με γειτονικές χώρες.
 - Η ανώτατη γεωγραφική απόσταση ανέρχεται στα 300 χλμ.
 - Αφορά κατά κύριο λόγο τον εγχώριο τουρισμό, αλλά όχι αποκλειστικά δεδομένου πως μπορεί να περιλαμβάνει και την επίσκεψη προορισμών σε γειτονικές χώρες.
 - Στον πυρήνα της βρίσκεται η ανάγκη των επισκεπτών για σύντομη απόδραση από την καθημερινότητα.
 - Βασικές εκφάνσεις του αποτελούν το *staycation*, ο αργός τουρισμός (*slow tourism*) αλλά και άλλες ειδικές μορφές τουρισμού όπως ο χειμερινός τουρισμός.
 - Συνδέεται στενά με την τάση για βιώσιμα ταξίδια, τη χρήση ήπιων μεταφορικών μέσων, την επανασύνδεση με τη φύση και την πολιτιστική κληρονομιά, την αποφυγή των μαζικών εμπειριών και των τουριστικά κορεσμένων προορισμών.
-

Τα οφέλη του τουρισμού μικρών αποστάσεων για τους προορισμούς και τις τοπικές κοινωνίες:

-
- Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των επισκεπτών (π.χ. ισχυροποίηση των βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού) και αύξηση της χρήσης βιώσιμων μεταφορικών μέσων (π.χ. τρένα)
 - Αντιμετώπιση του προβλήματος του υπερτουρισμού και της εποχικότητας.
 - Διαφοροποίηση των πελατών και μείωση της εξάρτησης από τις διεθνείς τουριστικές ροές.
 - Ενίσχυση των τοπικών οικονομιών/επιχειρηματικών οικοσυστημάτων
 - Αύξηση της ορατότητας της υλικής και άυλης τοπικής κληρονομιάς κάθε τόπου.
 - Αναζωογόνηση της υπαίθρου με τη διατήρηση των θέσεων εργασίας και αναστροφή του φαινομένου του αποπληθυσμού.
-

Ακολούθησαν οι παρεμβάσεις εκπροσώπων διαφόρων περιοχών οι οποίοι υπογράμμισαν τη σημασία της ανάδειξης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της εκάστοτε περιοχής με στόχο την μετατροπή τους σε προνομιακούς προορισμούς μικρών αποστάσεων.

-
- Ο Jose Manuel Baltar Blanco, Πρόεδρος του δικτύου Partenatlia και του Δημοτικού Συμβουλίου της πόλης Ourense, ανέφερε πως η προσπάθεια ανάδειξης του τουρισμού μικρών αποστάσεων της Ourense
 - Η Magdalena Rodriguez Gomez, εκπρόσωπος της πόλης Segovia, τόνισε με τη σειρά της τη σημασία του τουρισμού μικρών αποστάσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ερημοποίησης των μικρών κοινοτήτων και επεσήμανε πως καίρια σημασίας για την προσέλκυση επισκεπτών είναι η πραγματοποίηση εκδηλώσεων (συναυλίες, γαστρονομικές εκδηλώσεις κ.α.) στο σύνολο της επικράτειας της περιοχής, δημιουργία συνδυαστικών θεματικών διαδρομών (αστροτουρισμός και πεζοπορία) καθώς και η προώθηση καινοτόμων τουριστικών προϊόντων (ιππικός τουρισμός).
 - Ο Andre Viola, Πρόεδρος του CEPLI και δημοτικός σύμβουλος του Νομού Aude (Γαλλία) παρουσίασε τις πρωτοβουλίες του νομού για την προώθησή της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής (κάστρα, αβαεία κ.α.) ως κέντρου ανάπτυξης του Καθαρισμού (Χώρα του Καθαρισμού - Pays de Cathare), ενός μεσαιωνικού πνευματικού κινήματος (Χώρα του Καθαρισμού - Pays de Cathare), με τη δημιουργία πιστοποίησης για τα τοπικά αγροτικά και οικοτεχνικά προϊόντα¹ και την ανάπτυξη συνδυαστικών τουριστικών προϊόντων (διαδρομές πεζοπορίας/ποδηλασίας/ιππασίας) που διασχίζουν περιοχές μεγάλης πολιτιστικής σημασίας.
 - Η Pilar Díaz, εκπρόσωπος του δημοτικού συμβουλίου της Βαρκελώνης αναφέρθηκε στην στήριξη που παρέχεται στους περικείμενους μικρούς δήμους με στόχο την ανάπτυξη του τουρισμού μικρών αποστάσεων.
 - Ο Lucca Menesini, Πρόεδρος της επαρχίας της Lucca στην Ιταλία, υποστήριξε πως η πανδημία επέτρεψε σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού να ανακαλύψει αξιοθέατα και υλικό και άυλο υλικό πλούτο που βρισκόταν σε μικρή απόσταση από την κατοικία του. Στην περίπτωση της επαρχίας της Lucca κομβικής σημασίας αποδείχτηκε η ανάδειξη της κληρονομιάς του Ναπολέοντα και του Πουτσίνι καθώς και των μικρών γραφικών κοινοτήτων.
-

Συνολικές προτάσεις προς φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης

Από το σύνολο των παρεμβάσεων προέκυψε μία σειρά από προτάσεις προς τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης:

-
- Ενίσχυση των ενδογενών και ιδιαίτερων φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών και αξιοθέατων κάθε προορισμού, ανάδειξη της άγνωστης ιστορίας του τόπου.
 - Ενθάρρυνση των συνεργειών με άλλους οικονομικούς τομείς.
 - Προώθηση του τοπικού τουριστικού προϊόντος κατά τη διάρκεια περιόδων χαμηλής επισκεψιμότητας και προσπάθειες προσέλκυσης νέων επισκεπτών που για οικονομικούς ή άλλους λόγους αποφεύγουν την τουριστική περίοδο.
 - Διασφάλιση της διάχυσης των θετικών οικονομικών επιδράσεων στις τοπικές επιχειρήσεις.
 - Εφαρμογή πρωτοβουλιών όπως τοπικές τουριστικές κάρτες για τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής. Η χρήση τους θα είναι δυνατή μόνο εντός της επαρχίας/περιφέρειας.
 - Δημιουργία ψηφιακών οδηγών που παρουσιάζουν τα ιδιαίτερα μνημεία και αξιοθέατα μιας περιοχής καθώς και αξιοποίηση των μέσων μαζικής δικτύωσης για την προβολή του προορισμού.
 - Μετατροπή παλιών κτιρίων και αναξιοποίητων αξιοθέατων (παλιοί σταθμοί, αγροκτήματα κ.α.) στα οποία είναι δυνατή η πραγματοποίηση εμπειρικών δραστηριοτήτων.
-

Τελικές σκέψεις και συμπεράσματα

Η ανάπτυξη του τουρισμού μικρών αποστάσεων, βασικής τουριστικής τάσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας, προσφέρει πολλαπλά οφέλη στην ύπαιθρο και τις τοπικές κοινωνίες. Εντούτοις, προκειμένου οι μικροί και συχνά παραγκωνισμένοι προορισμοί να είναι σε θέση να προσελκύσουν επισκέπτες πρέπει να αξιοποιήσουν τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους καθώς και αναξιοποίητα στοιχεία.